

Szén politika

A szénipar finanszírozásából való
következetes kilépés 2025-ig
teljesítendő kezdeti mérföldkövel

A dokumentumot a Raiffeisen Capital Management, azaz a Raiffeisen Kapitalanlage GmbH (röviden Raiffeisen KAG) készítette.

Raiffeisen Kapitalanlage-Gesellschaft m.b.H.

Mooslackengasse 12, 1190 Vienna

2024. március

Szén politika

Tartalomjegyzék

1. A politika célkitűzése -	3
2. Alkalmazási kör -	3
3. A szénipar áttekintése -	3
3.1. Szén áttekintése -	3
3.2. Hatás a fenntarthatóságra és a klímavédelemre -	4
4. Kilépési útvonal – klímapolitikai irányelvek a szénszektorban -	6
4.1. Meghatározások–	6
4.2. A Raiffeisen KAG szénből való kilépési útvonala -	7
5. Következtetés -	8

Szén politika

1. A politika célkitűzése

Az első mérföldkő: kilépni a szénipar finanszírozásából 2025-ig

A Raiffeisen Kapitalanlage-Gesellschaft m.b.H. (a továbbiakban Raiffeisen KAG) célja a szénipar finanszírozásából való kilépés. A Raiffeisen KAG Szénpolitikája minden olyan befektethető vállalatra kiterjed, amely a szénkutatás, szénbányászat, szénkitermelés, szénelosztás és szénfinomítás területén tevékenykedik. A Raiffeisen KAG által kitűzött fokozatos kilépési cél szorosan kapcsolódik a Párizsi Megállapodás nemzetközi céljaihoz, amelyek célja a globális felmelegedés két Celsius-fok alatti korlátozása.

2. Alkalmazási kör

Minden, a Raiffeisen KAG által kezelt befektetési alap és portfólió ebbe a kötelezettségbe tartozik. Más befektetési társaságok által kezelt befektetési alapok kiválasztásakor ezt a kötelezettséget a lehető legnagyobb mértékben betartják. Ugyanez az elv érvényes a Raiffeisen KAG által kezelt speciális alapok esetében is, figyelembe véve a befektetővel kötött egyedi megállapodásokat.

3. A szénipar áttekintése

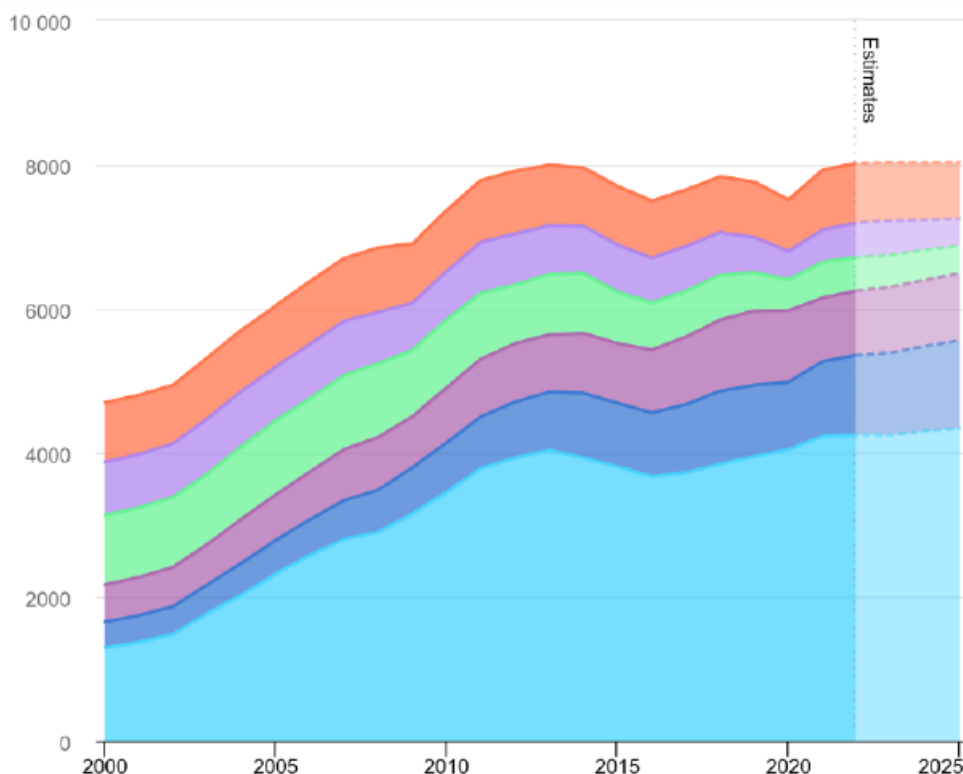
3.1. Szén áttekintése

Az előre jelzett energiaigény növekedése miatt sok ország még mindig használja a szenet energia előállítására, bár ez a legnagyobb CO₂-kibocsátású fosszilis tüzelőanyag. Ez azt is jelenti, hogy a globális energia egyharmada még mindig szén égetéséből származik. Bár sok ország már elmozdul ettől az energiaforrástól, a szén a közeljövőben és középtávon is jelentős arányban lesz jelen az energiamixben. A 2022-es becslések szerint világszerte 1,161 milliárd tonna ismert szénkészlet található. Ezen készletek 75%-a mindössze öt országban összpontosul. Ezek közül a legnagyobb lelőhelyek az USA-ban (22%), majd Oroszországban (15%), Ausztráliában (14%), Kínában (14%) és Indiában (11%) találhatóak.

A globális szénfogyasztás 2000-2025 között millió tonnában (Mt)

Szén politika

Source: IEA. Licence: CC BY 4.0

Annak ellenére, hogy eredetileg stabil növekedést mutatott, a globális szénpiac az utóbbi években számos sokkot élt át. Az egyik legjelentősebb a Covid-19 világjárvány idején bekövetkezett keresletcsökkenés volt. Ezt a globális válságot követően azonban a szénhasználat gyors növekedése következett be. Ezt a hatást tovább fokozta az orosz ukrán háború és az ebből eredő gazdasági következmények, amelyek 2022-ben rekord szintű, összesen 8,42 milliárd tonnás szénkereslethez vezettek. Azonban a 2026-ra vonatkozó előrejelzések a globális fogyasztás csökkenését jelzik.

A szénfogyasztás abszolút és relatív értékeit tekintve Kína messze kiemelkedik a globális összehasonlításokból. A globális fogyasztás több mint 50%-a Kínának tulajdonítható. 2022-ben ez az érték további 4,6%-kal nőtt, elérve a 4,52 Mt-t. Második helyen sokkal lemaradva, a globális kereslet körülbelül 14%-ával, India áll, összesen 1,162 Mt szénfogyasztással. Azonban ebben az országban is legalább 9%-os növekedési ütemet regisztráltak. Az előrejelzések szerint az Európai Unió és az Egyesült Államok 2023-ban továbbra is felelősek lesznek a szénfogyasztás pozitív változásainak nagy részéért, 23%-os és 21%-os csökkenéssel.

3.2. Hatás a fenntarthatóságra és a klímavédelemre

A szén termelése és használata közvetlen és közvetett hatással van minden élőlény egészségére. Az Európai Szennyezőanyag-kibocsátási és Szállítási Nyilvántartás szerint a széntüzelésű erőművek összesen 53 szennyező anyagot bocsátanak ki a

Szén politika

levegőbe, vízbe és a talajba. A kőszén több szennyező anyagot bocsát ki égés közben, mint a lignit. Azonban háromszor annyi lignitre van szükség ugyanannyi energia előállításához, ezért a lignitet piszkosabb szénnek tekintik.

2019-ben a WHO a légszennyezést és a klímaváltozást a világ népességét fenyegető 10 legkomolyabb egészségügyi kockázat egyikének nyilvánította. A WHO szerint ez évente körülbelül 7 millió ember korai halálához vezet.

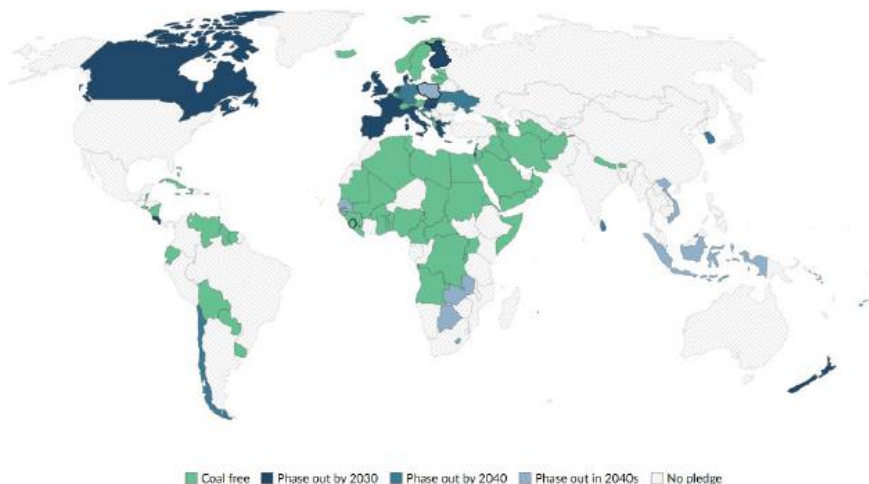
A szénenergia okozta globális halálozások becsült száma forrásoként jelentősen eltér. Csak az EU-ban évente körülbelül 23,000 ember hal meg a szénhasználat következményei miatt. Kínában ez a szám majdnem 16-szor magasabb, becslések szerint évente körülbelül 366,000 korai haláleset történik. Emellett az EU-ban a légszennyezés hatásai miatt felmerülő költségek 2012 és 2021 között 2,7 és 4,3 trillió euró között mozogtak.

A nehézfém-kibocsátás különösen a gyermekeket érinti. Ha fiatal korban károsodik a tüdő akkor számos egészségügyi probléma léphet fel a későbbi életkorokban. A születendő gyermekek esetében a magas ólom- vagy higanykoncentrációnak való kitettség növelheti a kognitív zavarok, azaz a mentális képességek csökkenésének kockázatát későbbi életkorban. A születendő gyermekek visszafordíthatatlan szervkárosodást is szenvedhetnek.

A szénenergia mellett a szénbányászat is egészségügyi kockázatokkal jár. Azok az emberek, akik nyílt lignitbányák közelében élnek, jelentős részecskeanyag-kibocsátásnak vannak kitéve, ami légzőszervi betegségeket és allergiákat okozhat. A bányák meddőhányóiban felhalmozódó nehézfémek és egyéb mérgező anyagok bekerülnek a talajvízbe és a levegőbe. A radioaktivitás egy másik probléma: a lignit természetesen tartalmaz uránt, tóriumot és kálium-40-et. A Németország Föld Barátai (BUND) szerint csak a Rajna-vidéki nyílt lignitbányákban évente termelt 100 millió tonna lignit és 460 millió tonna egyéb kitermelt anyag 388 tonna uránt tartalmaz. A radioaktív anyagok felhalmozódnak a részecskeanyagban és bejutnak az emberi szervezetbe, kiszámíthatatlan egészségügyi hatást eredményezve.

Mikor fogják az országok kivezetni a szénenergiát?

> Szén politika

Source: Our World in Data. Licence: CC BY

A szén használatával járó különféle egészségügyi kockázatok mellett annak a klímaváltozásra kifejtett hatása is katasztrofális. A 2. ábra szemlélteti a szénsektor kivezetésével kapcsolatos nehézségeket. Bemutatja a globális kivezetési terveket, ha vannak, országos szinten. A jelenlegi állapot szerint a szénből származó kibocsátások körülbelül 75%-át 2030-ig kellene csökkenteni, a 2020-as bázisévtől kezdve. Ez még nehezebbé válik, ha figyelembe vesszük a 2022-es adatokat. Jelentések szerint 2022-ben még több energiát termeltek szénből, mint 2020-ban, nevezetesen 10,440 TWh-t. Ez még drasztikusabb csökkentést igényel a szénipar bővítésében és fenntartásában annak érdekében, hogy zsugorodjon. Ennek a fordulatnak a támogatására a Raiffeisen KAG az alábbi intézkedéseket határozta meg.

4. Kilépési útvonal – klímapolitikai irányelvek a szénsektorban

A Raiffeisen KAG célja a szén kivezetése, és 2025-ig egy mérföldkő célkitűzés teljesítése. Az előző fejezet bemutatja a szén kivezetésének fontosságát és sürgősségét. A pénzügyi intézmények fontos szerepet játszanak a finanszírozás és a tőkésítés területén.

Céljainak elérése érdekében a Raiffeisen KAG Szénpolitikája két fő aspektusra támaszkodik: kvantitatív kizárási kritériumokra (bevételi részesedés) és kvalitatív kritériumokra. Ez a két aspektus együtt alkotja a Raiffeisen szénből való kilépési stratégiáját. Például elemzik a befektetett vállalatok szénhez kapcsolódó tevékenységeinek bevételi részesedését. A maximális bevételi küszöbértékek meghatározása érdekében meg kell határozni a szénipar különböző szereplőinek szerepét. Ennek megfelelően releváns következtetéseket lehet levonni a szereplők értékláncban elfoglalt helyzetéből (lásd 4.1 fejezet).

Szén politika

4.1. Meghatározások

A Raiffeisen KAG Szénpolitikája az alábbi szegmensekre vonatkozik:

Közvetlenül a termékekkel foglalkozó vállalatok:

- Szénkutatás
- Szénbányászat
- Szénkitermelés

A felhasználási területeken tevékenykedő vállalatok:

- Szénelosztás
- Szénfinomítás

4.2. A Raiffeisen KAG szénből való kilépési stratégiája

A befektetett vállalatok szénhez kapcsolódó tevékenységeinek bevételi részesedése megfelelő mutató a szénbányászati vállalatok fokozatos kizárásához.

Az alábbi táblázat szemlélteti a Raiffeisen KAG által 2025-ig elfogadott szénbefektetési kilépési stratégiát.

A stratégia két szakaszt határoz meg.

Szint	Jelenlegi állapot	Következő szakasz 2025*
Vállalatok		
Bányászat és kitermelés	0%	0%
Kutatás, elosztás és finomítás	5/20%	1%
Államok		
Az indikátor modellben tükrözve		

Forrás: Raiffeisen KAG, saját koncepciók

*Összhangban az „ESG vagy fenntarthatósággal kapcsolatos kifejezéseket használó alapnevekre vonatkozó irányelvek” végrehajtásával (2024.08.21., ESMA34-1592494965-65) és az úgynevezett PAB kritériumok (Párizsi Megállapodással összehangolt EU referenciaértékek, lásd a 2020. július 17-i 2020/1818 számú delegált bizottsági rendelet 12. cikkének 1. pontja) bevezetésével az első félév során 2025-ben.

Innovatív megközelítés: Raiffeisen ESG Állami Indikátor a szénkitettség meghatározására államok esetében

A felelős befektetési folyamat részeként a Raiffeisen KAG Szénpolitikájának innovatív aspektusa az államokba (például államkötvényekbe) történő befektetésekre vonatkozó minimális kritériumok bevezetése. Mivel nincs bevételi részesedés, a

> Szén politika

Raiffeisen KAG egy másik megközelítést alkalmazott: Az állam szénkitettséget különféle ökológiai tényezőkön keresztül integrálják a befektetési folyamatba, amelyek egy dedikált indikátorban vannak összefoglalva, amelyet a Raiffeisen KAG fejlesztett ki (Raiffeisen ESG Állami Indikátor).

5. Következtetés

Frissített Szénpolitikájával a Raiffeisen KAG megerősíti célját, hogy kilépjen a szénszektor finanszírozásából. A politika nemcsak a szénkutatás, szénbányászat és szénkitermelés területeire terjed ki, hanem a szénelosztásra és -finomításra is. Emellett kritériumokat alkalmaz az államok esetében is, hogy megküzdjön a széntüzelésű energiatermelés folytatásának tendenciájával. A politika jelentős pozitív hatással lesz a Raiffeisen KAG termékeinek szénlábnyomára.

Továbbá a Raiffeisen KAG 2022-ben csatlakozott a Net Zero Asset Managers Initiative (NZAM) kezdeményezéshez, amely olyan vagyongazdálkodók szövetsége, akik a nettó zéró kibocsátás elérését tűzték ki célul 2050-ig. A Raiffeisen KAG számára ebből eredő kötelezettségek közé tartozik a 2050-re vonatkozó nettó zéró üvegházhatású gázkibocsátás elérése a kezelt vagyon 100%-ában, köztes célok kitűzése, ezek rendszeres ötvenkénti felülvizsgálata és az éghajlati célok beépítése az elköteleződési politikába. Továbbá, az NZAM jelentés részeként tervezik egy éves éghajlati jelentés közzétételét a TCFD ajánlásoknak megfelelően. Ez beépül a PRI jelentésbe is.

A Raiffeisen Capital Management partnere és tagja a következőknek:

**A Raiffeisen Capital Management az alábbi
vállalatok közös márkaneve:**

Raiffeisen Kapitalanlage-Gesellschaft m.b.H.
Raiffeisen Immobilien Kapitalanlage-Gesellschaft m.b.H.

Mooslackengasse 12
1190 Vienna, Austria

t | +43 1 711 70-0
f | +43 1 711 70-761092
e | info@rcm.at
w | www.rcm-international.com